

Czwartek, 9 czerwca 2016 r.

P8_TA(2016)0275

Tadżykistan, sytuacja więźniów sumienia

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 czerwca 2016 r. w sprawie Tadżykistanu: sytuacja więźniów sumienia (2016/2754(RSP))

(2018/C 086/17)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 7, 8 i 9 Powszechnej deklaracji praw człowieka,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 września 2009 r. w sprawie zawarcia Umowy o partnerstwie i współpracy między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Tadżykistanu, z drugiej strony ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie postępów w realizacji strategii UE wobec Azji Środkowej ⁽²⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie strategii UE wobec Azji Środkowej,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie realizacji i przeglądu strategii UE wobec Azji Środkowej ⁽³⁾,
- uwzględniając oświadczenie UE skierowane w dniu 18 lutego 2016 r. do Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, a dotyczące procesów karnych toczących się w Tadżykistanie przeciwko Islamskiej Partii Odrodzenia Tadżykistanu (IPOT),
- uwzględniając wnioski z wizyty specjalnego przedstawiciela UE ds. Azji Środkowej w Tadżykistanie, która miała miejsce w dniu 18 września 2015 r.,
- uwzględniając oświadczenie wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z dnia 3 czerwca 2016 r. w sprawie wydanego przez Sąd Najwyższy Tadżykistanu wyroku skazującego wiceprezesów Islamskiej Partii Odrodzenia Tadżykistanu na dożywotnie więzienie,
- uwzględniając uwagi wstępne przedstawione przez Specjalnego Sprawozdawcę ONZ ds. Promocji i Ochrony Prawa do Wolności Opinii i Wypowiedzi w dniu 9 marca 2016 r., na zakończenie wizyty w Tadżykistanie,
- uwzględniając zalecenia dla Tadżykistanu przedstawione w powszechnym okresowym przeglądzie praw człowieka na 25. sesji Rady Praw Człowieka ONZ w dniu 6 maja 2016 r.,
- uwzględniając prowadzony przez UE i Tadżykistan coroczny dialog poświęcony prawom człowieka,
- uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., gwarantujący wolność wypowiedzi, wolność zgromadzeń, prawo do poszanowania życia osobistego, prywatnego i rodzinnego oraz prawo do równego traktowania, a także zakazujący dyskryminacji w odniesieniu do korzystania z tych praw,
- uwzględniając regionalną konferencję na temat zapobiegania torturom, która odbyła się w dniach od 27 do 29 maja 2014 r., i regionalną konferencję na temat roli społeczeństwa w zapobieganiu torturom, która miała miejsce w dniach od 31 maja do 2 czerwca 2016 r.,

⁽¹⁾ Dz.U. C 224 E z 19.8.2010, s. 12.

⁽²⁾ Dz.U. C 168 E z 14.6.2013, s. 91.

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0121.

Czwartek, 9 czerwca 2016 r.

- uwzględniając plan działań Tadżykistanu z sierpnia 2013 r., dotyczący realizacji zaleceń wydanych przez Komitet przeciwko Torturom,
- uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w dniu 17 września 2009 r. Parlament Europejski wydał zgodę na zawarcie umowy o partnerstwie i współpracy między Wspólnotą Europejską a Republiką Tadżykistanu; mając na uwadze, że umowa o partnerstwie i współpracy została podpisana w 2004 r., a weszła w życie w dniu 1 stycznia 2010 r.; mając w szczególności na uwadze, że art. 2 tej umowy stanowi, iż „[p]oszanowanie zasad demokracji oraz praw podstawowych i praw człowieka [...] stanowi podstawę polityki wewnętrznej i zagranicznej Stron oraz podstawowy element [...] Umowy”;
- B. mając na uwadze, że od 1992 r. współpracę między UE a Tadżykistanem rozszerzono na liczne dziedziny, w tym na obszar praw człowieka i demokracji, mający podstawowe znaczenie dla jakiegokolwiek partnerstwa;
- C. mając na uwadze, że UE jest żywotnie zainteresowana zacieśnieniem współpracy z regionem Azji Środkowej w sprawach politycznych, gospodarczych, w dziedzinie bezpieczeństwa, a także w obszarze zrównoważonego rozwoju i pokoju, dzięki silnym i otwartym stosunkom między UE a Tadżykistanem w oparciu o zasady praworządności i demokracji oraz o prawa człowieka;
- D. mając na uwadze, że wyrażający krytyczne opinie o działalności rządu znany biznesmen Abubakr Azizchodzajew jest przetrzymywany od lutego 2016 r., po tym jak przedstawił poważne obawy dotyczące praktyk korupcyjnych w biznesie; mając na uwadze, że został on oskarżony, na podstawie art. 189 kodeksu karnego Tadżykistanu, o podżeganie do nienawiści narodowościowej, rasowej, regionalnej lub wyznaniowej;
- E. mając na uwadze, że członkowie opozycji politycznej w Tadżykistanie są celem regularnych ataków; mając na uwadze, że we wrześniu 2015 r. zakazano działalności Islamskiej Partii Odrodzenia Tadżykistanu, po tym jak powiązano ją z podjętym w tym samym miesiącu nieudanym zamachem stanu, pod przywództwem generała Abduchalima Nazarzody, który zginął wraz z 37 zwolennikami; mając na uwadze, że władze aresztowały już około 200 członków IPOT;
- F. mając na uwadze, że w lutym 2016 r. w Sądzie Najwyższym rozpoczęły się procesy przeciwko 13 członkom rady politycznej IPOT oraz czterem innym osobom związanym z tą partią, którym postawiono zarzuty dotyczące przestępstw „ekstremizmu” w związku z ich rzekomym udziałem w atakach z września 2015 r.; mając na uwadze, że wielu członków IPOT zostało aresztowanych i ma stanąć przed sądem karnym bez gwarancji rzetelnego procesu; mając na uwadze, że Zajd Saidow, biznesmen i znany działacz opozycji, został skazany na 29 lat pozbawienia wolności w wyniku procesu związanego z faktem kandydowania przez niego w wyborach prezydenckich w listopadzie 2013 r.; mając na uwadze, że w marcu 2015 r. w Stambule zabity został Umarali Kuwwatow, a inny działacz, Maksud Ibragimow, został w Rosji zaatakowany nożem i uprowadzony, a następnie odesłany do Tadżykistanu i w lipcu 2015 r. skazany na 17 lat pozbawienia wolności;
- G. mając na uwadze, że w dniu 2 czerwca 2016 r. Sąd Najwyższy w Duszanbe skazał Mahmadaliego Hajita i Saidumara Hussainiego, wiceprezesów zakazanej partii IPOT, na dożywotnie więzienie, zarzucając im, że stali za próbą zamachu stanu z 2015 r.; mając na uwadze, że na kary pozbawienia wolności skazano również 11 innych członków IPOT; mając na uwadze, że trzech krewnych przywódcy IPOT Muhiddina Kabiriego uwięziono za to, że nie donieśli o niesprecyzowanej zbrodni; mając na uwadze, że procesy sądowe nie były przejrzyste i naruszono w nich prawo oskarżonych do rzetelnego procesu;
- H. mając na uwadze, że grupie prawników, którzy zgłosili się na obrońców oskarżonych członków IPOT, grożono śmiercią, zostali oni także aresztowani, byli przetrzymywani i więzieni; mając na uwadze, że aresztowanie Buzurgmehra Jorowa, Nodiry Dodajanowej, Nuriddina Mahkamowa, Szuchrata Kudratowa oraz Firuza i Dalera Tabarowów budzi poważne obawy dotyczące zgodności z międzynarodowymi normami niezależności adwokatów, procesów bez udziału publiczności i ograniczania dostępu do przedstawiciela prawnego; mając na uwadze, że zatrzymano, nękano i zastraszano również dziennikarzy; mając na uwadze, że zgodnie z konstytucją Tadżykistanu musi zostać uznana wolność słowa, dostęp do mediów oraz pluralizm polityczny i ideologiczny, w tym w sprawach wyznaniowych;

Czwartek, 9 czerwca 2016 r.

- I. mając na uwadze, że w ustawie o adwokaturze z 2015 r. wprowadzono wymóg pełnej ponownej certyfikacji palestry oraz szereg ograniczeń dotyczących osób mogących wykonywać zawody prawnicze, co prowadzi potencjalnie do ingerencji w niezależność pracy prawników;
- J. mając na uwadze, że poprawki wprowadzone niedawno do ustawy o stowarzyszeniach publicznych, która weszła w życie w 2015 r., utrudniają działalność społeczeństwa obywatelskiego, gdyż nakłada na organizacje pozarządowe obowiązek ujawniania źródeł finansowania;
- K. mając na uwadze, że w oświadczeniu misji obserwacji wyborów Parlamentu Europejskiego analizującej wybory parlamentarne, które odbyły się w Tadżykistanie w dniu 2 marca 2015 r., wskazano na istotne niedociągnięcia;
- L. mając na uwadze, że prasa, strony internetowe, media społecznościowe i dostawcy usług internetowych w Tadżykistanie działają w restrykcyjnych warunkach, gdzie powszechna jest autocenzura; mając na uwadze, że rząd wykorzystuje restrykcyjne przepisy i regulacje dotyczące mediów, by ograniczyć prezentowanie niezależnych informacji, i często blokuje media internetowe i sieci społecznościowe;
- M. mając na uwadze, że specjalny sprawozdawca ds. tortur i innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania lub karania w przedstawionym w lutym 2015 r. sprawozdaniu z wizyty w Tadżykistanie, którą odbył w lutym 2014 r., zwrócił uwagę na niepokojące przypadki stosowania tortur, maltretowania i bezkarności;
- N. mając na uwadze, że Tadżykistan wciąż klasyfikowany jest wysoko ma liście państw o najwyższym poziomie korupcji;
- O. mając na uwadze, że Europejski Instrument na rzecz Wspierania Demokracji i Praw Człowieka (EIDHR) to ważny instrument finansowy, mający wspierać zasady praworządności, dobre rządy i prawa człowieka i w kraju i w regionie;
- P. mając na uwadze, że w dniu 22 maja 2016 r. w Tadżykistanie przeprowadzono referendum w sprawie zmian w konstytucji umożliwiających sprawującemu władzę prezydentowi Emomaliemu Rahmonowi kandydowanie bez ograniczeń w kolejnych wyborach;
 1. wzywa do uwolnienia wszystkich osób uwięzionych na podstawie zarzutów umotywowanych politycznie, w tym Abubakra Azizchodżajewa, Zajda Saidowa, Maksuda Ibragimowa, wiceprezesów IPOT Mahmaliego Hajita i Saidumara Hussainiego oraz 11 innych członków IPOT;
 2. apeluje do władz Tadżykistanu o unieważnienie wyroków na adwokatów i prawników, w tym Buzurgmehra Jorowa, Nodirę Dodajanową, Nuriddina Mahkamowa, Szuchrata Kudratowa oraz Firuza i Dalera Tabarowów, a także o ich uwolnienie;
 3. podkreśla znaczenie stosunków między UE a Tadżykistanem oraz zacieśnienia współpracy we wszystkich dziedzinach; podkreśla, że w interesie UE leżą trwałe stosunki z Tadżykistanem w postaci współpracy politycznej i gospodarczej; zaznacza, że utrzymywanie stosunków politycznych i gospodarczych z UE ściśle wiąże się z przestrzeganiem wartości dotyczących poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności, zgodnie z zapisami umowy o partnerstwie i współpracy;
 4. wyraża głębokie zaniepokojenie z powodu coraz większej liczby przetrzymywanych i aresztowanych prawników występujących w obronie praw człowieka, a także członków opozycji i ich krewnych, a ponadto z powodu ograniczania wolności mediów i internetu oraz komunikacji mobilnej i ograniczania możliwości wyrażania przekonania religijnych;
 5. apeluje do władz Tadżykistanu o zapewnienie obrońcom i działaczom politycznym rzetelnego, otwartego i przejrzystego procesu, o dostarczenie solidnych zabezpieczeń i gwarancji procesowych zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami Tadżykistanu oraz o zezwolenie organizacjom międzynarodowym na przeprowadzenie ponownego dochodzenia we wszystkich sprawach dotyczących łamania praw człowieka i naruszania godności ludzkiej; wzywa, by wszystkim uwięzionym lub przetrzymywanym zapewniono dostęp do usług niezależnego prawnika, a także prawo regularnego spotykania się z członkami rodziny; przypomina, że każdy wydany wyrok wymaga przedstawienia jednoznacznych dowodów potwierdzających zarzuty karne postawione oskarżonemu;
 6. wzywa rząd Tadżykistanu, by umożliwił grupom opozycji swobodne działanie i korzystanie z wolności zgromadzeń, zrzeszania się, słowa i wyznania, zgodnie z międzynarodowymi normami praw człowieka oraz z konstytucją Tadżykistanu;

Czwartek, 9 czerwca 2016 r.

7. podkreśla, że uzasadniona walka z terroryzmem i ekstremizmem nie powinna być wykorzystywana jako pretekst do tłumienia działalności opozycji, ograniczania wolności słowa lub niezawisłości sądownictwa; przypomina, że należy zagwarantować podstawowe wolności przysługujące wszystkim obywatelom Tadżykistanu oraz przestrzegać zasad praworządności;
8. apeluje do parlamentu Tadżykistanu, by uwzględnił opinie niezależnych mediów i społeczeństwa obywatelskiego, rozpatrując poprawki zgłoszone do ustawy medialnej, a dotyczące licencji dla mediów; wzywa władze Tadżykistanu, by zaprzestały blokowania internetowych serwisów informacyjnych;
9. wzywa władze Tadżykistanu do przestrzegania prawa międzynarodowego, zwłaszcza w odniesieniu do ustawy o stowarzyszeniach publicznych i ustawy o palestrze i wykonywaniu zawodów prawniczych; zwraca się do rządu Tadżykistanu, by zapewnił wszystkim prawnikom, w tym adwokatom obrońców praw człowieka, członków IPOT, ofiar tortur i osób oskarżanych o ekstremizm, możliwość swobodnego wykonywania pracy, bez obawy, że spotkają się z groźbami czy nękaniami;
10. z zadowoleniem przyjmuje pewne pozytywne działania rządu Tadżykistanu, np. depenalizację zniesławienia i zniewagi w 2012 r., oraz wzywa o właściwe stosowanie kodeksu karnego tego kraju; z zadowoleniem przyjmuje podpisanie przepisów wprowadzających poprawki do kodeksu postępowania karnego oraz ustawy o procedurach zatrzymania i warunkach zapewnianych podejrzanym, oskarżonym i pozwanym, a także wzywa władze Tadżykistanu, by zapewniły niezwłoczne wdrożenie tych przepisów;
11. z zadowoleniem przyjmuje prowadzony przez UE i Tadżykistan coroczny dialog poświęcony prawom człowieka, w którym należy poruszyć również kwestie ujęte w niniejszej rezolucji; podkreśla znaczenie prowadzonego przez UE i władze Tadżykistanu skutecznego i ukierunkowanego na wyniki dialogu poświęconego prawom człowieka jako narzędzia sprzyjającego załagodzeniu sytuacji politycznej w kraju i zainicjowaniu całościowych reform;
12. wzywa UE, zwłaszcza Europejską Służbę Działań Zewnętrznych, do uważnego monitorowania zasad praworządności w Tadżykistanie, szczególnie jeśli chodzi o prawo do zrzeszania się i zakładania partii politycznych, w związku z wyborami parlamentarnymi, które mają się odbyć w 2020 r., a także, w stosownych przypadkach, do omawiania niepokojących kwestii z władzami Tadżykistanu, do oferowania pomocy i do składania Parlamentowi regularnych sprawozdań; zwraca się do delegatury UE w Duszanbe, by dalej odgrywała aktywną rolę w tej dziedzinie;
13. zachęca władze Tadżykistanu do zapewnienia należytej reakcji na zalecenia zawarte w powszechnym okresowym przeglądzie praw człowieka oraz do realizacji tych zaleceń;
14. wyraża głębokie zaniepokojenie powszechnym stosowaniem tortur i apeluje do rządu Tadżykistanu o realizację planu działań z sierpnia 2013 r., dotyczącego wdrożenia zaleceń wydawanych przez Komitet przeciwko Torturom;
15. odnotowuje wnioski misji obserwacyjnej wysłanej przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie na wybory parlamentarne, które odbyły się w Tadżykistanie w dniu 1 marca 2015 r., zawierające stwierdzenie, że wybory te „miały miejsce w warunkach ograniczonej swobody politycznej i nie zapewniły kandydatom równych warunków rywalizacji”, oraz apeluje do władz Tadżykistanu, by w stosownym czasie zajęły się wszystkimi zaleceniami zawartymi w tychże wnioskach;
16. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, Europejskiej Służbie Działań Zewnętrznych, Radzie, Komisji, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. praw człowieka, specjalnemu przedstawicielowi UE ds. Azji Środkowej, rządowi i parlamentom państw członkowskich, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie, Radzie Praw Człowieka ONZ, rządowi Tadżykistanu oraz prezydentowi tego kraju, Emomaliemu Rahmonowi.